

LAUREACI LITERACKIEJ NAGRODY NOBLA

Kalendarz rocznic 2015

STYCZEŃ

4.01. THOMAS STEARNS ELIOT

50. rocznica śmierci – 1965

Nagroda Nobla w 1948 r.

Poeta, dramaturg i eseista angielski. Urodził się 26.08.1888 r. Nagrodzony za „wybitny wkład nowatorski we współczesną poezję”. Utwory wydane w Polsce: *Chrześcijaństwo-kultura-polityka* (2007), *Coctail party* (1999), *Cztery kwartety* (1960), *Gerontion* (1958), *Jałowa ziemia* (1989), *Koty* (1995), *Kto to jest klasyk i inne eseje* (1998), *Mord w katedrze* (1988), *Podróż Trzech Mędrców* (1959), *Poezje* (1978), *Poezje wybrane* (1960), *Szepty nieśmiertelności* (2001), *Szkice krytyczne* (1972), *Szkice literackie* (1963), *W moim początku jest mój kres* (2007), *Wiersze o kotach* (1970), *Wybór dramatów* (1982), *Wyspy na jeziorze* (1988).

4.01. GAO XINGJIAN

75. rocznica urodzin – 1940

Nagroda Nobla w 2000 r.

Poeta, dramaturg, pisarz, krytyk literacki, choreograf, muzyk, reżyser, ilustrator i malarz chiński. Nagrodę Nobla otrzymał za „nowatorskie poszukiwania form i środków wyrazu oraz za wzbogacenie dramatu i literatury chińskiej poprzez inspirację innymi prądami i podkreślanie indywidualizmu. Utwory wydane w Polsce: *Góra duszy* (2004), *Drugi brzeg* (2008).

23.01. DEREK WALCOTT

75. rocznica urodzin – 1940

Nagroda Nobla w 1992 r.

Poeta i dramaturg karaibsko-brytyjski zwany „Homerem Karaibów”. Utwory wydane w Polsce: najśłynniejszym utworem Walcotta jest wydany w 1990 r. poemat pt. *Omeros* wzorowany na antycznej *Odysei*. Ostatnio wydano w Polsce zbiór wierszy pt. *Mapa Nowego Świata* (2008).

31.01. KENZABURO ŌE

80. rocznica urodzin – 1935

Nagroda Nobla w 1994 r.

Pisarz i eseista japoński. Wyróżniony Nagrodą Nobla za „siłę i poezję w tworzeniu wyimaginowanego świata, w którym życie i mit składają się na poruszający obraz sytuacji człowieka we współczesnym świecie”. Utwory wydane w Polsce: *Futbol ery Manen* (1995), *Sprawa osobista* (2005), *Zerwać pąki, zabić dzieci* (2004).

LUTY

7.02. SINCLAIR LEWIS

130. rocznica urodzin – 1885

Zmarł 10.01.1951 r.

Nagroda Nobla w 1930 r.

Powieściopisarz i nowelista amerykański. Nagrodzony za „potężną i wyrazistą sztukę prozatorską oraz rzadką umiejętność two-

zenia za pomocą satyry i humoru nowych typów i charakterów. Utwory wydane w Polsce: *Babbitt* (1989), *Elmer Gantry* (1987), *Ulica Główna* (1995).

9.02. JOHN MAXWELL COETZEE

75. rocznica urodzin – 1940

Nagroda Nobla w 2003 r.

Pisarz południowoafrykański. Wyróżniony Nagrodą Nobla za „książki, które odznaczają się analityczną błyskotliwością i wymownymi dialogami”. Utwory wydane w Polsce m.in.: *Chłopięce lata* (2007), *Ciemny kraj* (2009), *Czekając na barbarzyńców* (1990), *Dziwniejsze brzegi: eseje literackie 1986-1999* (2008), *Elizabeth Costello* (2006), *Foe* (2007), *Hańba* (2009), *Lato* (2010), *Mistrz z Petersburga* (2006), *Młodość* (2007), *Powolny człowiek* (2008), *W sercu kraju* (2004), *Wiek żelaza* (2004), *Zapiski ze złego roku* (2008), *Życie i czasy Michaela K.* (2007).

17.02. MO YAN

60. rocznica urodzin

Nagroda Nobla w 2012 r.

Pisarz chiński. Nagrodzony literacką Nagrodą Nobla jako ten, „który z halucynacyjnym realizmem łączy opowieści ludowe, historię i współczesność”. Utwory wydane w Polsce: *Bum!* (2003), *Klan czerwonego sorga* (1986), *Kraina wódki* (1992), *Obfite piersi, pełne biodra* (1996), *Zmiany* (2010), *Żaby* (2009).

17.02. SAMUEL JOSEF AGNON

(wł. Samuel Josef Chalewi Czaczkes)

45. rocznica śmierci – 1970

Nagroda Nobla w 1966 r.

Pisarz hebrajski. Urodził się 17.07.1888 r. Nagrodzony przez Akademię Szwedzką za „głęboko oryginalną sztukę prozatorską przenikniętą żydowskimi motywami ludowymi”. Utwór wydany w Polsce: *Od Buczacza do Jerozolimy* (1995).

29.02. JORGOS SEFERIS

115. rocznica urodzin – 1900

Nagroda Nobla w 1963 r.

Poeta i eseista grecki. Zmarł 20.09.1971 r. Wyróżniony za „wybitne utwory liryczne, oddające pokłon światu starożytnych Helle-

nów”. Utwory autora można znaleźć w *Antologii poezji greckiej* (1970).

MARZEC

13.03. IVO ANDRIĆ

40. rocznica śmierci – 1975

Nagroda Nobla w 1961 r.

Pisarz, poeta i nowelista jugosłowiański. Urodził się 10.10.1892 r. Nagrodzony literacką Nagrodą Nobla za „siłę daru epickiego” pozwalającą w całej pełni odsonić ludzkie losy i problemy związane z historią jego kraju. Utwory wydane w Polsce: *Anika* (1980), *Dom na odludziu* (1979), *Kobieta na kamieniu* (1974), *Konsulowie ich cesarskich mości* (1977), *Most na Drinie* (1995), *Opowiadania o bracie Piotrze; Rozmowa z Goyą* (1977), *Orner – pasza Latas* (1983), *Panna* (1962), *Portret rodzinny i inne opowiadania* (1988), *Pragnienie* (1957), *Przekłete podwórze* (1959), *Przydrożne znaki: proza medytacyjna* (1986), *Wakacje na południu* (1988).

15.03. PAUL HEYSE

185. rocznica urodzin – 1830

Nagroda Nobla w 1910 r.

Powieściopisarz, poeta, nowelista, dramaturg. Zmarł 19.04.1998 r. Uehonorowany Nagrodą Nobla za „artyzm i idealizm, które demonstrował na przestrzeni całej swojej długiej i płodnej twórczo drogi”. Utwory wydane w Polsce: *Cztery kobiety* (1928), *Wesele na Capri: nowele włoskie* (1924).

16.03. SELMA LAGERLÖF

75. rocznica śmierci – 1940

Nagroda Nobla w 1909 r.

Powieściopisarka i nowelistka szwedzka. Urodziła się 20.11.1858 r. Nagrodę Nobla otrzymała w hołdzie wielkiemu idealizmowi, błyskotliwej wyobraźni i duchowej przenikliwości, które wyróżniają jej utwory”. Utwory wydane w Polsce: *Chusta Świętej Weroniki* (2000), *Cudowna podróż* (2000), *Gösta Berling* (1994), *Legends Chrystusowe* (2000), *Ptaszek rudzik* (2000), *Święta noc* (2000), *Tętniące serce* (1992), *Ucieczka do Egiptu* (2000), *Widzenie cesarza* (2000), *Zamieniec* (1954).

KWIECIEŃ

13.04. JAN-MARIE GUSTAVE LE CLÉZIO 75. rocznica urodzin – 1940 Nagroda Nobla w 2008 r.

Francuski prozaik i eseista. W uzasadnieniu nagrody Królewska Szwedzka Akademia podała, że jest to „autor otwierający nowe perspektywy poetyckich podróży i zmysłowych uniesień, badacz ludzkości pozostającej poza granicami cywilizacji. Utwory wydane w Polsce: *Afrykanin* (2008), *Onisza* (2008), *Protokół* (2008), *Pustynia* (2008), *Raga: ujrzałem niewidzialny kontynent* (2009), *Urania* (2008).

15.04. JEAN PAUL SARTRE 35. rocznica śmierci – 1980 Nagroda Nobla w 1964 r. – nie przyjęta przez autora

Powieściopisarz, dramaturg, eseista i filozof francuski. Nagrodzony za „bogata w idee, przesiąknięta duchem wolności i poszukiwaniami prawdy twórczość, mającą ogromny wpływ na nasze czasy”. Utwory wydane w Polsce: *Baudelaire* (2007), *Czas nadziei* (1996), *Czym jest literatura* (1968), *Dramaty* (1957), *Drogi wolności* (1957-1958), *Idiota w rodzinie* (2000), *Intymność i inne opowiadania* (1992), *Marksizm i egzystencjalizm* (1983), *Mdłości* (1974), *Mur* (1999), *Problem bytu i nicości. Egzystencjalizm jest humanizmem* (2001), *Rozważania o kwestii żydowskiej* (1957), *Słowa* (1997), *Szkic o teorii* (2006), *Trojanki* (1984), *Wyobrażenie* (1970).

MAJ

24.05. JOSIF BRODSKI 75. rocznica urodzin – 1940 Nagroda Nobla w 1987 r.

Poeta i eseista rosyjski. Zmarł 28.01.1996 r. Od 1972 r. mieszkał w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Nagrodzony za „uniwersalne wartości całokształtu twórczości literackiej, odznaczające się jasnością myśli i poetycką siłą”. Utwory wydane w Polsce: *Cztery eseje* (1987), *Dwadzieścia sonetów do Marii Stuart* (1993), *Dyptyk petersburski, czyli prze-*

wodnik po przemianowanym mieście (2003), *Fin de siècle* (1996), *Lustro weneckie* (1993), *Marmur* (1993), *Mniej niż ktoś* (1989), *82 wiersze i poematy* (1989), *Pochwała nudy* (1996), *Poezje wybrane* (1996), *Rozmowa w zimie* (2001), *Świat poety. Rozmowy z Josifem Brodskim* (2001), *Tym tylko byłem: wybór wierszy* (2006), *Wiersz i poematy* (1979), *Wiersze bożonarodzeniowe* (2006), *Wiersze ostatnie* (1998), *Znak wodny* (1993).

25.05. MICHAŁ ALEKSANDROWICZ SZOŁOCHOW 110. rocznica urodzin – 1905 Nagroda Nobla w 1965 r.

Powieściopisarz rosyjski. Zmarł 21.02.1984 r. Uhonorowany Nagrodą Nobla za „siłę artystyczną i prawdziwość epopei o dońskim kozactwie w przełomowych dla Rosji czasach”. Utwory wydane w Polsce: *Cichy Don* (1984), *Los człowieka* (1987), *Opowiadania znad Donu* (1958), *Słowo o ojczyźnie* (1951), *Zaorany ugór* (1961).

30.05. BORYS PASTERNAK 55. rocznica śmierci – 1960 Nagroda Nobla w 1958 r. Borys Pasternak pod naciskiem władz nagrody nie przyjął.

Powieściopisarz i poeta rosyjski. Urodził się 10.02.1890 r. Wyróżniony Nagrodą Nobla za „znaczące osiągnięcia we współczesnej poezji lirycznej, a także za kontynuowanie tradycji wielkiej prozy epickiej”. Utwory wydane w Polsce: *Doktor Żywago* (2004), *Poezje wybrane* (1987).

LIPIEC

16.07. HEINRICH BÖLL 30. rocznica śmierci – 1985 Nagroda Nobla w 1951 r.

Prozaik niemiecki. Urodził się 21.12.1917 r. Nagrodę Nobla otrzymał za „twórczość, w której szeroki ogląd rzeczywistości łączy się z wielką sztuką tworzenia charakterów”. Utwory wydane w Polsce: *Anioł milczał* (1997), *Bilard o wpół do dziewiątej* (2000), *Chleb najwcześniejszych lat* (1957), *Dziennik irlandzki* (1996), *Gdzie byłś Adamie?* (1989), *I nie poskarżył się ani jednym słowem*

(1956), *Kim wreszcie ten chłopak ma zostać i inne opowiadania* (1985), *Kobiety na tle krajobrazu z rzeką* (1989), *Koniec podróży służbowej* (1969), *Nie strzeżone progi* (1957), *Opiekuńcze oblężenie* (1993), *Opuszczenie oddziału* (1970), *Portret grupowy z damą* (1993), *Śmierć Lohengrina i inne opowiadania* (1977), *Utracona cześć Katarzyny Blum* (1979), *Zwierzzenia kłowna* (1987).

20.07. EYVIND JOHNASON

115. rocznica urodzin – 1900

Nagroda Nobla w 1974 r.

Prozaik szwedzki. Wyróżniony Nagrodą Nobla za „sztukę powieściową przeglądającą się w czasie i przestrzeni i służącą wolności. Utwory wydane w Polsce: *Chmury nad Matapontem* (1981), *Czasy jego wysokości* (1976), *Fale przyboju* (1975), *Powieść o Olofie* (1977).

SIERPIEŃ

12.08. THOMAS MANN

60. rocznica śmierci – 1955

140. rocznica urodzin – 6.06.1875 r.

Nagroda Nobla w 1929 r.

Prozaik niemiecki. Uehonorowany Nagrodą Nobla za powieść *Buddenbrookowie*. Utwory wydane w Polsce: *Czarodziejska góra* (2002), *Doktor Faustus* (2003), *Dostojewski z umiarem i inne eseje* (2000), *Dzienniki* (1995), *Eseje* (1998), *Jak powstał doktor Faustus* (1962), *Józef i jego bracia* (1997), *Królewska wysokość* (1989), *Listy 1889-1936* (wyd. pol. 1966-1973), *Lotta w Weimarze* (1997), *Moje czasy* (2002), *Oszukana* (1958), *Tonio Kröger i inne opowiadania* (1987), *Wybór nowel i esejów* (1975), *Wybraniec* (1998), *Wyznania hochsztaplera Feliksa Krulla* (1998), *Zamienione głowy* (1992).

WRZESIEŃ

1.09. FRANCIS MAURIAC

45. rocznica śmierci – 1970

Nagroda Nobla w 1952 r.

Powieściopisarz, dramaturg i poeta francuski. Nagrodzony literacką Nagrodą Nobla

za „głębką przejrzystość duchową i siłę artystyczną, z którą ukazuje w swoich powieściach dramat ludzkiego życia”. Utwory wydane w Polsce: *Bloc-notes. Notatnik z lat 1953-1970* (1979), *Bóg i złoty cielec* (1958), *Burza cichnie o zmierzchu* (1972), *Ciało i krew* (1947), *Cierpienia i szczęście chrześcijanina* (1958), *Ciężkie okowy dzieciństwa* (1985), *Drogi morza* (1958), *Faryzeuszka* (1990), *Galigai* (1984), *Jagnię* (1990), *Kłębowski żmij* (1983), *Koniec nocy* (1956), *Listy 1904-1969* (1989), *Nowy pamiętnik życia wewnętrznego* (1964), *Pielgrzymi* (1957), *Pustynia miłości* (1974), *Świat w Wenecji*, *Mario i czarodziej* (1992), *Święta Małgorzata z Kortony* (1958), *Teresa Desqueyroux* (1984), *Tristan* (1992), *Uprzywilejowani* (1958), *Zamienione głowy* (1992), *Życie Jezusa* (1937), *Życie Racine'a* (1959).

PAŹDZIERNIK

10.10. HAROLD PINTER

85. rocznica urodzin – 1930

Nagroda Nobla w 2005 r.

Dramatopisarz brytyjski, scenarzysta, reżyser teatralny, działacz społeczny. Zmarł 24.12.2008 r. Uehonorowany Nagrodą Nobla za „odkrywanie przepaści pod codzienną gadaniną i wymuszanie wejścia do zamkniętych przestrzeni ucisku”. Utwory wydane w Polsce: *Dozorca* (1968), *Komedie zagrożeń* (2006), *Powrót do domu* (1965), *Urodziny Stanleya* (1966), *Uwikłania rodzinne* (2006).

LIŚTOPAD

2.11. GEORGE BERNARD SHAW

65. rocznica śmierci – 1950

Nagroda Nobla w 1925 r.

Dramaturg i prozaik angielski pochodzenia irlandzkiego. Urodził się 26.07.1856 r. Uehonorowany Nagrodą Nobla za „twórczość naznaczoną idealizmem i humanizmem, za przenikliwą satyrę, która często łączy się z wyjątkowym pięknem poetyckim. Utwory wydane w Polsce: *Aforyzmy* (1975), *Cezar i Kleopatra* (1955), *Pigmalion* (1986), *Święta*

Joanna (1960), *Uczeń diabła: sztuka* (1985), *Żołnierz i bohater* (1967).

GRUDZIEŃ

5.12. WŁADYSŁAW STANISŁAW REYMONT

90. rocznica śmierci – 1925

Nagroda Nobla w 1924 r.

Polski pisarz i publicysta. Literacką Nagrodę Nobla otrzymał za cykl epicki *Chłopi*.

Wydano utwory: *Burza* (1979), *Dziwna opowieść i inne nowele* (2000), *Nowele* (2003), *Fermenty* (1879), *Komediantka* (1989), *Korespondencja 1890-1925* (2002), *Marzyciel* (2003), *Pewnego dnia i inne nowele* (1990), *Pielgrzymka do Jasnej Góry* (2000), *Pisma* (1980), *Rok 1794* (1980), *Suka* (1993), *Wampir* (2003), *Z ziemi chełmskiej wrażenia i notatki* (1998), *Ziemia obiecana* (2004).

GRAŻYNA BILSKA

PiMBP w Kłodzku